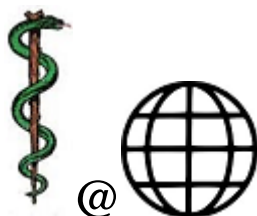

UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI
FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
DOMENIUL – SOCIOLOGIE

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**ADMINISTRAREA INFORMAȚIILOR DE
SĂNĂTATE DISPONIBILE ÎN SPAȚIUL VIRTUAL**

COORDONATORI ȘTIINȚIFICI:

Prof. Univ. Dr. Livia Popescu

Prof. Univ. Dr. Băban Smaranda Adriana

CANDIDAT:

drd. Filip Guttman

Cluj-Napoca

-2013-

Cuvinte cheie: internet, comportament de sănătate, îngrijirea sănătății, informații online

Dintr-o perspectivă sociologică, internetul nu este sinonim cu o mașinărie informațională globală precum este în unele evidențe populare” (Slevin în Ritzer, 2007: 2384). Perspectiva sociologică este interesată de modalitățile în care această rețea globală influențează diferite aspecte ale structurii societății, de la comportamentele individuale până la sferă publică sau aspectele de comunicare și interrelaționare între indivizi. În ansamblu, perspectiva sociologică este înclinată înspre a identifica și a descrie modul în care internetul reconstruiește structura societății (Slevin în Ritzer, 2007: 2384-88). Internetul este o sursă foarte importantă de informații în sfera sănătății, oferind resurse mai mult sau mai puțin accesibile pentru diferite subiecte de interes, începând cu informații relaționate cu starea de sănătate și bolile existente, tratamente la alegerea modalităților de furnizare a sănătății și planuri de asigurare de sănătate, până la alegerea unor stiluri de viață, exerciții etc. (Zulman, Kirch, Zheng & AN, 2011).

Această cercetare a avut un rol important în organizarea conținuturilor pentru persoanele consumatoare de informații de sănătate în spațiul virtual, pentru gradul de utilitate a informațiilor disponibile pentru persoane în general, dar și pentru oportunitatea care este oferită de către spațiul virtual în educația și comportamentul de sănătate a fiecăruia. Mai mult, internetul devenind prima sursă de informare pentru multe persoane în ceea ce privește anumite aspecte informaționale axate pe sănătate (Hesse, Moser, Rutten, 2010). Prin intermediul acestui spațiu, avem posibilitatea de a promova un comportament pozitiv față de sănătate, prin aplicarea principiilor teoretice comportamentale și în acest spațiu (Cassell, Jackson, Chevront, 1998).

Importanța acestei lucrări este dată de emergența tehnologiilor bazate pe internet care încă nu sunt reglementate, pline de informații și sfaturi benefice, dar care conțin și informații false și riscante pentru sănătate, fiind o modificare a relației tradiționale între medic și pacient (Deau, 2007; Marcinkiewicz & Mahboobi, 2009). Totuși, tehnologiile emergente au implicații profunde în ceea ce privește conectivitatea globală inclusiv prin existența și utilizarea informațiilor de sănătate (Hilgart et al, 2012). De asemenea, este important să cunoaștem acest spațiu, fiind o sursă de comunicare și informare în aria sănătății pentru multe categorii de persoane precum: adolescenți (Kocic & Petrovici, 2011) și Vârșnici (Flynn, Smith & Freese, 2006), persoane care suferă de cancer (Helft, 2008) (Ibrahim & Kamel Boulos, 2006), sănătatea sexuală (Spink et al, 2004), cu afecțiuni urologice (Hellawell et al, 2000) și persoanele fără adăpost (Barman-Adhikari & Rice, 2012), sau multe alte categorii de persoane care suferă de o boală sau sunt în căutare de informații suplimentare.

Contribuția acestui studiu este de a dezvolta un model comprehensiv al procesului de căutare a informațiilor în spațiul virtual, anumiți factori care determină această căutare și influența

pe care o au aceste informații și comunicare în rândul persoanelor din România, lucru încă inexistent la momentul realizării cercetării în acest spațiu geografic. De asemenea, sunt luați în considerare factori contextuali, starea de sănătate, dar și variabile demografice precum: vârsta, gen, venit, ocupație, locația geografică și statut marital.

Literatura de specialitate

În teză sunt nuanțate câteva din cercetările și aspectele desprinse din literatura de specialitate pe care le-am considerat ca fiind importante în construirea cadrului teoretic. Sunt cuprinse aspecte cu privire la utilizarea internetului și mijloacele tehnologice în accesul informațiilor de sănătate și influența acestora asupra comportamentului de îngrijire a sănătății. Totodată, sunt descrise unele din caracteristicile de căutare a informațiilor de sănătate prin intermediul internetului la nivelul unor țări care au beneficiat de astfel de cercetări, dar și în funcție de uni factori demografici și comportamentali care au fost considerați utili în nuanțarea acestor aspecte. De asemenea, sunt detaliate motivațiile care stau la baza acestor comportamente, care sunt subiectele căutate de diferite categorii de persoane, precum și modalitățile de căutare. Desigur, includerea acestor elemente este realizată prin raportare la consecințele benefice sau negative asupra sănătății, dar și în funcție de factorii determinanți care conduc la activitatea de căutare a informațiilor de sănătate online. Instruirea în domeniul sănătății și al utilizării tehnologiei, precum și relațiile cu cadrele medicale și sistemul de sănătate fiind considerate de literatura de specialitate ca fiind importanți în determinarea comportamentului de îngrijire a sănătății și de căutare a informațiilor în acest domeniu, au fost incluse ca și capitole distincte în construcția teoretică a tezei. Nu în ultimul rând, s-a avut în vedere descrierea oportunității de oferire a unui suport psihosocial prin intermediul spațiului online. Astfel, printre motivațiile de a căuta informații de sănătate pe internet identificate de cercetarea lui Powell et al (2011) sunt: dorința de a fi reasigurat, de a obține o a doua opinie asupra problemelor de sănătate și dorința de a dobândi cunoștințe suplimentare comparativ cu cele acumulate până în acel moment și potențiale bariere externe în accesul la informațiile tradiționale, inclusiv „dorința de a evita să fie insistenți în comunicarea cu medicul acestora”. De asemenea, printre factorii care ar putea să influențeze căutarea informațiilor de sănătate, sunt dorința unor persoane de a rămâne în anonimitate și desigur, ușurința și rapiditatea de a accesa aceste informații (Powell et al, 2011). Ușurința și rapiditatea în accesarea informațiilor de sănătate online sunt menționate și de Yasin & Hilal (2011), precum și disponibilitatea foarte mare a informațiilor pe internet. Potențialul de a obține o paletă mai largă de informații și comoditatea cu care se obțin, sunt menționate și de repondenții cercetării lui Gagliardi & Jadad (2002). Neelapala et al (2008), au identificat ca principale motivații de a căuta informații de sănătate: dorința de a dobândi cunoștințe suplimentare

(73,3%). Printre alte motive să nu utilizeze internetul ca sursă de informații de sănătate (Gallagher & Doherty, 2009).

Internetul este utilizat ca sursa de informații de sănătate din diferite motive. Acestea pot să fie în cazul în care pacienții au nevoie de clarificări sau răspunsuri la întrebări care nu au fost adresate sau la care nu s-a răspuns complet în cadrul unei consultații cu un medic (Delic, Polašek & Kern, 2006), sau se caută informații despre boli, tratamente, spitale sau clinici și tratamente sau medicamente experimentale (Sadasivam et al, 2012).

Nivelul de instruire în utilizarea tehnologiei informaționale este important în contextul general al administrării informațiilor de sănătate online. Astfel, un nivel mai înalt al instruirii în domeniul tehnologiilor informaționale se poate regăsi preponderent la persoanele din zonele urbane (Liang & Chao, 2002), la persoanele tinere (Ghaddar et al, 2012), cu un nivel al educației mai înalt. De asemenea, un nivel mai înalt de instruire în utilizarea tehnologiei informaționale regăsim cu precădere la genul masculin (Liang & Chao, 2002; Mohammed et al, 2013).

În analiza literaturii de specialitate sunt cuprinse și aspecte precum relația între medic și pacienți, aspecte care pot să determine modul de înțelegere a informațiilor de sănătate dar și modul în care pacienții se raportează la informațiile de sănătate disponibile pe internet. De asemenea, sunt oferite informații cu privire la mijloacele și formele de întraajutorare care pot să fie furnizate prin intermediul internetului pentru persoanele care suferă de o boală cronică.

Încadrări teoretice

Această teză a implicat o perspectivă teoretică multiplă, pentru a evidenția rolul internetului în comportamentul de sănătate prin intermediul unor teorii din domeniile sociale, medicale și ale tehnologiei pentru a obține o înțelegere cât mai completă a unor comportamente de sănătate. Acest studiu coroborează trei dintre principalele dimensiuni: (1) comportamentul persoanelor în raport cu spațiul virtual și informațiile disponibile, (2) influența pe care o au informațiile de sănătate disponibile pe internet asupra sănătății și (3) percepția pe care o au indivizii asupra acestor informații care sunt puse la dispoziție prin intermediul internetului.

1. Teoria comportamentului planificat (TCP) (Ajzen, 1991), susține faptul că intenția de a realiza un comportament de sănătate este influențat de normele subiective care sunt asociate cu acel comportament de sănătate, atitudinile asupra planificării acestor comportamente și acțiunea de control asupra intenției de a realiza acel comportament. Cu cât aceste atitudini, presiuni sociale și abilitatea percepută de a realiza acel comportament sunt mai favorabile comportamentului de căutare a informațiilor de sănătate online, cu atât există posibilitatea ca un individ să realizeze acea activitate.

2. Modelul acceptării tehnologiei are ca premisă faptul că intenția de a utiliza un sistem de către o persoană, este determinată de două tipuri de credințe: utilitatea percepută (prin care o persoană dacă utilizează tehnologia va îmbunătăți propriile performanțe) și percepția ușurinței de utilizare (prin care o persoană ar considera că utilizarea acelei tehnologii va fi cu un minim de efort). De asemenea, percepția utilității unei tehnologii este influențată de gradul în care este percepută ușurința de a fi utilizată. Acest model teoretic consideră factorii externi ca fiind mediați de acești doi factori (Davis, 1989).
3. Modelul credinței în sănătate (MCS) (Health Belief Model) este un model care încearcă să explice și să prezică comportamentele față de sănătate și care se concentrează pe atitudinile și convingerile persoanelor. Acest model a fost elaborat ca răspuns la eșuarea unui program de screening pentru tuberculoză de către Hochbaum, Rosenstoc și Kegels în anii 50. Asumpțiile de bază ale acestui model sunt bazate pe ideea că o persoană va întreprinde o acțiune specifică în domeniul sănătății (de a căuta informații de sănătate prin intermediul internetului în cazul tezei de față) în funcție de mai multe variabile.

În urma construirii cadrului teoretic, s-au formulat următoarele întrebări de cercetare:

Cum sunt influențate comportamentele comparativ cu sănătate și procesul de căutare a informațiilor în domeniul medical în funcție de atitudinea comparativ cu cadrele medicale și sistemul de sănătate? Care este atitudinea persoanelor comparativ cu probabilitatea ca unele din servicii medicale să fie furnizate prin intermediul internetului? Care este nivelul de instruire în domeniul sănătății online a persoanelor, în funcție de percepția acestora? Cum sunt percepute informațiile de sănătate de către participanții la studiu? Care sunt principalele strategii de căutare a informațiilor de sănătate în spațiul virtual? Cum este influențat comportamentul de îngrijire a propriei sănătăți de către informațiile medicale disponibile pe internet?

Metodologia utilizată

Scopul acestei cercetări a fost identificarea și de a reliefa unele aspecte cu privire la rolul pe care îl are spațiul virtual asupra comportamentului comparativ cu sănătate, dar și modul în care sunt percepute informațiile despre sănătate dobândite prin intermediul internetului. De asemenea, datorită literaturii de specialitate consultate și a lipsei unor cercetări de specialitate în această sferă pe populația din România, se urmărește identificarea rolului pe care îl joacă anumiți factori în determinarea comportamentului de căutare a informațiilor de sănătate online, precum și percepția utilizatorilor de internet asupra diferitelor informații și servicii furnizate prin intermediul internetului.

Ipotezele cercetării:

- A. Bărbații, persoanele mai în vârstă, cele cu un nivel mai înalt al educației și cei cu rezidența în orașele mari își percep propriile abilități în utilizarea computer-ului ca fiind bune sau excelente.
- B. Modul în care este percepută calitatea unui website, corelează semnificativ cu variabilele gen, vârstă, nivelul de educație, mediul de rezidență, de abilitățile percepute în utilizarea computer-ului, de frecvența și timpul de căutare a informațiilor de sănătate pe internet.
- C. Există o asocierie între sursa informațională din domeniul sănătății a participanților la studiu și genul, vârsta, nivelul de educație și zona de reședință a acestora.
- D. Există o legătură semnificativă între nivelul de încredere în sistemul medical (variabilă dependentă) și sexul, vârsta, educația și zona de reședință (variabile independente) a participanților la studiu.
- E. Percepția participanților la studiu asupra informațiilor de sănătate furnizate prin intermediul internetului corelează semnificativ cu genul, vârsta, nivelul de educație, zona de reședință și încrederea în sistemul medical a acestora.
- F. Utilizarea informațiilor de sănătate disponibile prin intermediul internetului, corelează semnificativ cu variabilele gen, vârstă, nivel de educație, zona de reședință și încrederea în sistemul medical.
- G. Există o legătură semnificativă între strategiile de căutare a informațiilor de sănătate pe internet și genul, vârstă, nivelul de educație, mediul de rezidență, abilitățile în utilizarea computer-ului și frecvența și timpul petrecut în căutarea unor astfel de informații de către participanții la studiu.
- H. Strategiile de căutare a informațiilor de sănătate pe internet și nivelul de instruire în domeniul informațiilor de sănătate online corelează semnificativ cu modul în care este percepută calitatea unui website.
- I. Există o corelație semnificativă între gradul în care sunt influențate persoanele de către informațiile accesate prin intermediul internetului și variabilele: gen, vârstă, educație, mediu de rezidență și nivelul de încredere în sistemul medical.
- J. Există o corelație semnificativă între gradul în care persoanele sunt influențate de către informațiile medicale disponibile pe internet și nivelul de instruire în domeniul sănătății online al acestora, precum și cu modul în care aceștia percep astfel de informații și numărul de domenii în sănătate accesate.
- K. Între nivelul de importanță atribuit serviciilor medicale online și variabilele demografice: sex, vârstă, educație și percepția stării de sănătate, există o corelație semnificativă.
- L. Importanța serviciilor medicale online corelează semnificativ cu nivelul de încredere în serviciile medicale și nivelul de instruire în domeniul medical online.

M. Timpul acordat unor servicii medicale directe corelează negativ cu importanța dată serviciilor de sănătate prin intermediul internetului.

În cadrul cercetării este utilizat un eșantion de conveniență care a cuprins persoane care au acces la internet din România. Am ales ca instrument de cercetare, chestionarul aplicat online. Acest chestionar este în totalitate structurat, conținând doar întrebări închise, pe o scala nominală sau ordinală. Instrumentul de cercetare, chestionarul online, este alcătuit din 100 de itemi sub formă de întrebări sau sub formă de afirmații. Răspunsurile sunt pe diferite nivele, de la cele închise unde sunt întrebări pe scala nominală și ordinală. Chestionarul, sub forma sa aplicată, este divizat în două secțiuni. În prima secțiune sunt adresate întrebări ce constituie datele demografice în analiza rezultatelor și întrebări cu caracter mai general care de asemenea, au constituit o parte din variabilele dependente în analiză statistică.

Analiza rezultatelor

Din itemii chestionarului au fost construiți indexuri și factori, care să fie utilizați în verificarea ipotezelor. Aceștia sunt în număr de zece, fiind alcătuiți în conformitate cu modelul teoretic propus

- Indexul nivelului de încredere în sistemul medical (IISM)
- Indexul și factorii importanței unor servicii medicale prin intermediul internetului (IISMII, FISMII, FICMO, FIIMO)
- Factorii evaluării calității unui website (FECAI, FECPG, FECC)
- Indexul (IUISI) și factorii de utilizare a informației despre sănătate de pe internet (FUISI, FUICCM, FUIISP)
- Indicatori ai strategiilor de căutare a informațiilor de sănătate pe internet
- Numărul domeniilor de sănătate accesate pe internet
- Nivelul în care participanții la studiu sunt influențați de către informațiile de sănătate disponibile pe internet
- Nivelul de instruire în domeniul informațiilor de sănătate online

Verificarea ipotezelor

În general, ipotezele de studiu nu sunt suportate prin rezultatele obținute de la acest eșantion de cercetare, excluzând câteva excepții.

Din analiza rezultatelor au fost identificate diferite aspecte importante pentru această cercetare. Per ansamblu, femeile sunt cele care caută mai multe informații de sănătate, utilizează aceste informații în diferite scopuri, sunt influențate de acestea în a întreprinde diferite acțiuni

concrete pentru propria sănătate. Spre diferență de acestea, bărbații sunt cei care au considerat că au abilități mai bune în utilizarea computerului și a tehnologiei informaționale. În privința vârstei, cei mai învârstă se confruntă cu probleme de acces a tehnologiei, dar în același timp sunt cei care consideră că este importantă pentru aceștia, probabil datorită unei mai mari ușurințe în accesarea diferitelor servicii. De asemenea, am putut observa că tehnologia informațională reprezintă un punct de sprijin important pentru categoria de vârstă mai înaintată. Au fost identificate diferențe și în ceea ce privește nivelul de educație, în anumite situații fiind ne semnificative datorită eşantionului disproporționat la anumite categorii de variabile. Din această cauză, o parte a rezultatelor obținute trebuie privite ca un punct de plecare, un punct orientativ pentru aspectele cuprinse în această cercetare. Totodată, având în vedere modelul teoretic propus în care una din dimensiuni au fost factorii demografici, am considerat că este oarecum inadecvat să trasez o relație clară între această dimensiune și celelalte componente ale modelului teoretic. Au existat mai multe situații în cadrul rezultatelor obținute unde relația între variabilele demografice și alte variabile dependente s-a dovedit ca fiind insuficient de puternice pentru a se desprinde rezultate concludente, aceste rezultate fiind orientative datorită eşantionului de conveniență.

Au existat mai multe direcții de cercetare asupra cărora această cercetare s-a axat: (1) abilitățile percepute în utilizarea computerului și a informațiilor online, (2) sursele de informații de sănătate, (3) utilizarea acestor informații, (4) percepția asupra acestor informații, (5) influența informațiilor de sănătate online asupra comportamentului față de îngrijirea propriei sănătăți, (6) importanța acordată unor servicii de sănătate prin intermediul internetului, (8) nivelul perceput de instruire în domeniul sănătății online, (9) strategiile de căutare a informațiilor de sănătate online și (10) cât de importante sunt considerate anumite atribute ale internetului în funcție de percepția respondentilor. Pe de o parte în urmărirea acestor direcții de cercetare am avut în vedere aplicarea modelului teoretic, iar pe de altă parte, analiza separată față de modelul teoretic a unor aspecte pe care le-am considerat importante.

Prin una din ipotezele de cercetare propuse am dorit să verific dacă genul masculin, nivelul de educație mai înalt, vârsta mai înaintată și mediul de rezidență urban, sunt asociate cu un nivel perceput mai înalt în utilizarea computerului. Chiar dacă genul feminin a fost identificat ca fiind cel care caută mai des informații de sănătate în spațiul virtual (Cotten & Gupta, 2004; Beckjord et al, 2007), în privința abilităților în utilizarea computerului, bărbații sunt cei care au considerat că au un nivel al abilităților mai mare spre diferență de femei. Rezultate similare au fost identificate în alte studii precum cele ale lui Liang & Chao (2002) sau Mohammed et al, (2013) în țări înafara teritoriului European. În Europa, într-o țară dezvoltată precum Austria, rezultatele unei cercetări ne indică același lucru, a predominanței bărbaților ca având un nivel mai înalt în utilizarea computerului (Link & Marz, 2006). Un lucru care nu este surprinzător a fost identificarea zonei

urbane ca fiind cea în care persoanele consideră că au un nivel mai înalt al utilizării computerului, fapt confirmat și de cercetările realizate de Liao & Chang (2002; 2010). În mod similar, cei care au un nivel educațional mai înalt vor afirma că au mai bune cunoștințe în utilizarea computerului. Precum am presupus inițial în construirea ipotezei, persoanele mai în vârstă sunt cele care au considerat că au mai bune abilități în utilizarea computerului. Am pornit de la premisa că la această categorie de vârstă persoanele vor asocia „experiența” cu cunoștințele în utilizarea tehnologiei informaționale și vor indica un nivel mai crescut. Desigur, am evaluat doar acest nivel și nu asocierea menționată anterior, aspect care poate să fie studiat în viitoarele cercetări din acest domeniu.

Rămânând tot în sfera abilităților, cei care au afirmat că au abilități mai bune, au fost cei care au apreciat mai mult calitatea, accesibilitatea și modul de prezentare grafică a unui website ca fiind mai importante. De aici putem să concluzionăm faptul că cei care au un nivel mai înalt al abilităților în utilizarea computerului, cunosc importanța acestor aspecte relaționate cu un website. Aceștia sunt cei care vor ști să facă diferența între informațiile de sănătate de calitate și cele care sunt mai mult sau mai puțin veridice. Mai mult, printre categoriile de persoane care vor reuși să realizeze această diferențiere, sunt bărbații, persoanele mai în vârstă, cei cu un nivel al educației crescut și a căror mediu de rezidență este în zonele urbane. Astfel, este important să se realizeze intervenții specifice prin intermediul politicilor sociale care să ajute la îmbunătățirea abilităților de utilizare a unui computer la toate categoriile de persoane, cu precădere cele aflate în zone rurale. Având în vedere aceste rezultate, se confirmă legătura între variabilele demografice și dimensiunea „nivelul de instruire în domeniul sănătății online” din cadrul modelului teoretic propus.

Următorul pas în analiza rezultatelor a fost dorința de a identifica principalele surse de informații de sănătate. În privința vârstei, cei mai tineri și cei care au o educație mai precară obțin informațiile de acest gen din cadrul familiei. Cu toate acestea, cei mai tineri au marcat mai multe surse de informații, printre care și internetul. În situația în care am luat în considerare doar persoanele care au marcat o singură sursă, cei cu o educație mai înaltă preferă să meargă la medic pentru sfaturi legate de sănătate, spre diferență de cei care nu au beneficiat de o educație similară, care preferă să obțină aceste informații prin intermediul familiei. Desigur, genul feminin este cel care preferă într-o măsură mai mare să obțină informații de sănătate prin intermediul internetului, spre diferență de bărbați. Totodată, femeile sunt cele care percep în mod pozitiv informațiile de sănătate furnizate prin intermediul internetului, considerându-le ca fiind utile, serioase, accesibile și mai clare spre diferență de bărbați. Acest lucru ne poate sugera faptul că acestea vor fi cele care vor apela mai des la astfel de surse de informații, fiind în același timp mai vulnerabile în fața unor informații greșite (în cazul celor din zone rurale sau cu un nivel de educație precar), dar și cele care au posibilitatea să beneficieze de o îngrijire a sănătății mai bună în cazul celor care au abilități mai

bune în utilizarea computerului sau cele cu o educație de nivel mai înalt. Comoditatea obținerii informațiilor de sănătate prin intermediul internetului este apreciată de persoanele mai în vârstă, fapt care este de înțeles dacă luăm în considerare mobilitatea mai scăzută la această categorie de persoane. Inaccesibilitatea unor servicii medicale din zonele rurale i-a determinat pe repondenții care își au rezidența în acest mediu să considere informațiile de sănătate ca fiind mai clare și mai complexe. Totodată, cei care au o percepție negativă asupra serviciilor medicale, au apreciat mai mult informațiile care pot să fie dobândite prin intermediul internetului. Acest ultim rezultat ne indică congruența acestuia cu modelul teoretic în care dimensiunea „atitudinea față de sistemul medical” indică o legătură directă cu dimensiunea „comportamentului de căutare a informațiilor de sănătate online”.

Având în vedere modul de utilizarea informațiilor de sănătate obținute prin intermediul tehnologiei informaționale, se poate concluziona faptul că femeile „în calitate de ocrotitoare ale familiei” sunt cele care împărtășesc mai mult aceste informații cu persoanele apropiate sau anumite cadre medicale, spre deosebire de bărbați care le utilizează cu precădere doar în beneficiul personal. Un rezultat similar îl regăsim în cercetarea lui Sadasivam et al (2012) care a identificat un procent de 56% de persoane care caută informații de sănătate pe internet nu doar pentru propria persoană. Unul din rezultatele mai importante din această cercetare este utilizarea informațiilor de sănătate online în beneficiul personal, cu precădere la persoanele care desconsideră sistemul medical. O consecință negativă a acestui lucru poate să fie autotratarea doar pe baza acelor informații.

Un argument în plus la cele afirmate anterior asupra faptului că femeile sunt cele care împărtășesc aceste informații cu familia sau cadrele medicale, este faptul că acestea apelează mai des decât bărbații la surse informaționale oferite de către medici ca și strategie de căutare a informațiilor. Odată cu genul feminin, această strategie este aplicată și de cei care au un nivel al educației mai înalt. De asemenea, cei care apelează ca și strategie de căutare la informațiile oferite de anumite cadre medicale, consideră ca fiind mai importantă calitatea conținutului a acestor informații. Printre persoanele care apelează ca și strategie de căutare la introducerea de cuvinte cheie, sunt cei care au o mai mare încredere în propriile abilități și afirmă că cunosc de unde să obțină informațiile dorite.

Un alt aspect cuprins în această teză este modul în care sunt influențate persoanele de către informațiile de sănătate furnizate prin intermediul internetului. Luând în considerare variabilele demografice, au existat câteva diferențe. Femeile sunt cele care sunt mai influențate de aceste informații în a apela la servicii medicale față în față. Totuși, datorită unei suprareprezentări a acestui gen în cadrul eșantionului, aceste aspecte sunt necesar să fie investigate în cercetări ulterioare. Important de știut, este faptul că cei care desconsideră serviciile medicale față în față, având experiențe negative în această privință, sunt cei care vor apela mai des la surse electronice de

informații și vor fi influențați într-o mai mare măsură de acestea. O altă categorie de persoane identificată și care are un potențial crescut în a fi influențată de aceste informații de sănătate online, sunt persoanele în vârstă. Cei care accesează informații din mai multe domenii de sănătate, vor fi cei care vor avea mai multe cunoștințe în domeniu, vor cunoaște cum să își îngrijească propria sănătate și a celor apropiați. De asemenea, un nivel mai înalt al instruirii în domeniul sănătății online, va contribui la o influență pozitivă a informațiilor accesate prin intermediul internetului. Rezultatele cu privire la influența informațiilor de sănătate online asupra persoanelor, ne indică faptul că există o paletă mai mare de factori prin intermediul cărora o persoană este influențată de informațiile de sănătate online.

În ultima secțiune a cercetării am dorit să identific importanța pe care participanții la studiu ar putea să o acorde unor servicii medicale online. Printre aspectele evaluate au fost posibilitatea de a realiza o consultație medicală online, primirea rezultatelor de la analize prin intermediul poștei electronice etc. Printre principalele rezultate, am putut observa faptul că genul feminin este cel care acordă o mai mare importanță acestor servicii. Desigur, precum am mai menționat, acest rezultat poate să fie considerat ca un punct de plecare dat fiind că proporția femeilor în eșantion a fost mult mai mare comparativ cu genul masculin. Dificultatea de a se deplasa sau ușurința de accesare a acestor servicii medicale online i-a determinat pe cei mai în vârstă să acorde o mai mare importanță acestei categorii de servicii. De asemenea, cei care au un nivel al educației mai înalt, acordă o importanță mai mare acestor servicii medicale online. Totodată, cei care consideră că nu dispun de suficient timp pentru o vizită la medic sau cei care au declarat că au așteptat prea mult la cozile de așteptare în fața cabinetelor medicale, au acordat o mai mare importanță acestor servicii medicale online.

Concluzii și discuții

Această lucrare contribuie la o înțelegere mai aprofundată a modalităților de administrare a informațiilor de sănătate online, cu precădere în spațiul României unde există o lacună în privința acestor studii. Din rezultatele acestui studiu putem observa importanța pe care o au tehnologiile informaționale cu specific pe domeniul sănătății în viața fiecăruia. Totodată se poate observa că este important conținutul informațional disponibil în spațiul virtual, modul în care acesta este transmis, accesul acestor informații la un public cât mai larg care să înțeleagă conținutul acestora și claritatea și veridicitatea acestor informații de sănătate. Noi nu trebuie să oprim acest fenomen de răspândire informațională, ci mai degrabă să îl susținem și să îl îmbunătățim. În această perioadă este importantă studierea aspectelor corelate cu tehnologia informațională deoarece, din ce în ce mai multe persoane au acces la aceste resurse, devenind un mijloc esențial în viața de zi cu zi.

BIBLIOGRAFIE

- Ajzen, I. (1991). The Theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Barman-Adhikari, A. & Rice, E. (2012). Sexual Health Information Seeking Online Among Runaway and Homeless Youth. *Journal Sociology and Social Work Research*, 2(2), 88-103.
- Beckjord, E.B, Finney, R.L. Squiers, L., Arora, N.K., Volckmann L., Moser, R.P., Hesse, B.W. (2010). Use of the internet to communicate with health care providers in the United States: estimates from the 2003 and 2005 Health Information National Trends Surveys (HINTS). *Journal of Medical Internet Research*, 9(3), e20. DOI: 10.2196/jmir.9.3.e20.
- Cassell, M.M., Jackson, C., Chevront, B. (1998). Health Communication on the Internet: An Effective Channel for Health Behavior Change?. *Journal of Health Communication*, 3(1), 71-79.
- Choi, N. G., & DiNitto, D. M. (2013). Internet Use Among Older Adults: Association With Health Needs, Psychological Capital, and Social Capital. *Journal of medical Internet research*, 15(5). doi: 10.2196/jmir.2333
- Cotton, S. R., Gupta, S. S. (2004). Characteristics of online and offline health information seekers and factors that discriminate between them. *Social Science & Medicine*, 59(9), 1795-1806.
- Davis, F.D. (1989). "Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology". *MIS Quarterly*, 13(3), 318-340.
- Deau, X. (2007). The doctor-patient-internet relationship: the point of view of a general practitioner. *Bull Acad Natl med*. 191(8), 1497-1502.
- Delic, D., Polašek, O., & Kern, J. (2006). Internet health-information seekers in Croatia-who, what, and why?. *Informatics for Health and Social Care*, 31(4), 267-273.
- Flynn, K. E., Smith, M. A., & Freese, J. (2006). When do older adults turn to the internet for health information? Findings from the Wisconsin Longitudinal Study. *Journal of General Internal Medicine*, 21(12), 1295-1301.
- Gagliardi, A. & Jadad, A.R., (2002). Examination of instruments Used to Rate Quality of Health Information on the Internet: Chronicle of A Voyage with An Unclear Destination. *British Medical Journal*, 324, 569-573.
- Gagliardi, A. & Jadad, A.R., (2002). Examination of instruments Used to Rate Quality of Health Information on the Internet: Chronicle of A Voyage with An Unclear Destination. *British Medical Journal*, 324, 569-573.
- Ghaddar, S. F., Valerio, M. A., Garcia, C. M., & Hansen, L. (2012). Adolescent health literacy: the importance of credible sources for online health information. *Journal of School Health*, 82(1), 28-36.
- Gusi, N., Prieto, J., Forte, D., Gomez, I., & Gonzalez-Guerrero, J. L. (2008). Needs, Interests, and Limitations for the Promotion of Health and Exercise by a Web Site for Sighted and Blind Elderly People: A Qualitative Exploratory Study. *Educational Gerontology*, 34(6), 449-461.

- Helft, P.R. (2008). A New Age for Cancer Information Seeking. Are We Better Off Now? *Journal of General Internal Medicine*, 23(3), 350-352.
- Hellowell, G.O., Turner, K.J., Monnier, K.J., Brewseter, S.F. (2000). Urology and the Internet. an evaluation of internet use by urology patients and of information available on urological topics. *BJU International*, 86(3), 191-194.
- Hesse, B.W., Moser, R.P., Rutten, L.J. (2010). Surveys of physicians and electronic health information. *The New England Journal of Medicine*, 362(9), 859-60. doi: 10.1056/NEJMc0909595.
- Hilgart, M.M., Ritterband, L.M., Thorndike, F.P., Kinzie, M.B. (2012). Using Instructional Design Process to Improve Design and Development of Internet Interventions. *Journal of Medical Internet Research*, 14(3), e89: DOI: 10.2196/jmir.1890.
- Ibrahim, E.M. & Kamel Boulos, M.N. (2006). Access to Online Information by Adult Saudi Cancer Patients. *Journal of Consumer Health on the Internet*, 10(4), 33-43.
- Kocic, B. & Petrovici, B. (2011). THE INTERNET-BASED HEALTH INFORMATION AND ADOLESCENTS. *Acta Medica Medianae*, 50(4), 69-73.
- Liang, M. T., & Chao, J. Y. (2002). Investigating into the Internet literacy of elementary and junior high school teachers in Taiwan. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 1(1), 129-131.
- Liang, M. T., & Chao, J. Y. (2002). Investigating into the Internet literacy of elementary and junior high school teachers in Taiwan. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 1(1), 129-131.
- Liao, C. H., & Chang, H. S. (2010). Explore the influences to Taiwan students' information literacy with the Urban-rural differences from the perspective of globalization. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 3866-3870.
- Link, T. M., & Marz, R. (2006). Computer literacy and attitudes towards e-learning among first year medical students. *BMC medical education*, 6(1), 34. doi: 10.1186/1472-6920-6-34
- Marcinkiewicz M. & Mahboobi H. (2009). The Impact of the internet on the Doctor-Patient Relationship. *AUstralian Medical Journal*, 1(5), 1-6.
- Mohammed, E., Andargie, G., Meseret, S., & Girma, E. (2013). Knowledge and utilization of computer among health workers in Addis Ababa hospitals, Ethiopia: computer literacy in the health sector. *BMC research notes*, 6(1), 106. doi: 10.1186/1756-0500-6-106
- Powell, J., Inglis, N., Ronnie, J. & Large, S. (2011). The Characteristics and Motivations of Online Health Informations Seekers: Cross-Sectional Survey and Qualitative Interview study. *Journal of Medical Internet Research*, 13(1), e20. DOI: 10.2196/jmir.1600.
- Ritzer, G. (2007). *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Oxford: Blacwell Publishing
- Sadasivam, R. S., Kinney, R. L., Lemon, S. C., Shimada, S. L., Allison, J. J., & Houston, T. K. (2012). Internet health information seeking is a team sport: Analysis of the Pew Internet Survey. *International journal of medical informatics*. Doi: 10.1016/j.ijmedinf.2012.09.008
- Santana, S., Lausen, B., Bujnowska-Fedak, M., Chronaki, C., Kummervold, P.E.Rasmussen, J. & Sorensen, T. (2010). Online Communication Between Doctors and Patients in Europe: Status and Perspectives. *Journal of Medical Internet Research*, 12(2), e20. DOI: 10.2196/jmir.1281.
- Skinner, H., Biscope, S., Poland, B., & Goldberg, E. (2003). How adolescents use technology for health information: implications for health professionals from focus group studies. *Journal of Medical Internet Research*, 5(4), doi: 10.2196/jmir.5.4.e32

- Spink, A., Koricich, A., Jansen, B.J., Cole, C. (2004). Sexual Information Seeking on Web Search Engines. *CyberPsychology & Behavior*, 7(1), 65-72.
- Yasin, B. & Ozen, H. 2011. Gender Differences in The Use of Internet for Health Information Search. *Ege Academic Review*, 11(2), 229-240.
- Zulman, D.M., Kirch, M., Zeng, K. & An, L.C. (2011). Trust in the Internet as a Health Resource Among Older Adults: Analysis of Data from a Nationally Representative Survey. *Journal of Medical Internet Research*, 13(1), e19. DOI: 10.2196/jmir.1552.